

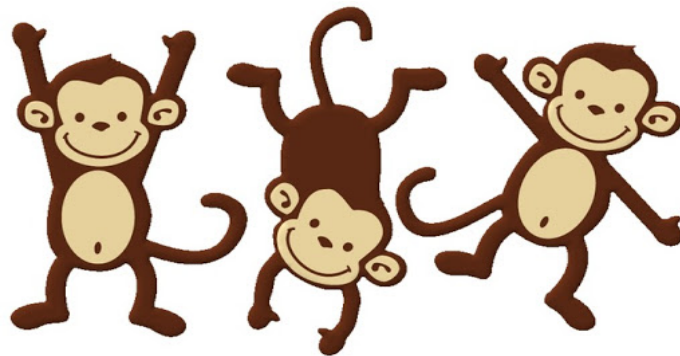
HRAVÁ LOGOPEDIE

Logopedická chvílka na doma

Hláška, slabika, slovo, věta,
jdeme spolu kolem světa.

Oči vidí, uši slyší,
pusinka se taky cvičí.

Ohýbej se, jazýčku,
naučím tě básničku.

ARTIKULAČNÍ CVIČENÍ

Cvičíme si pusinku

- Zíválek – co nejvíce otevřít ústa (áááá)
- Brnkačka – uvolnit rty a brnkat prstem o dolní ret
- Ryba – otvírání a zavírání úst
- Bublina – sevřít rty, nafouknout tváře a prudce vydechnout
- Ježibaba – dát spodní ret přes horní a naopak

Cvičíme si patýrko

- Kloktání vody
- Pití vody brčkem
- Foukání brčkem do vody, bublifuku
- Mluvíme šeptem

Cvičíme jazyček (cvičí se pouze jazykem, dolní čelist se nehýbe)

- Stěrač – olizovat horní ret vodorovným směrem
- Mlsná kočička – olizovat horní a dolní ret krouživým pohybem
- Placht'ák – pochybujeme uvolněným jazykem zprava doleva a zpět
- Korýtko – ohnutí vyplazeného jazyka do tvaru korýtko, trubičky
- Uličník – masáž jazyka – vsouvání jazyka mezi lehce sevřené rty

Cvičíme jazyček při zavřených ústech

- Ping – pong – bouličky na tváři – při zavřených ústech přitlačit jazyk zevnitř na tvář vpravo, vlevo
- Opice – vsouvání jazyka mezi vnitřní stranu rtů a horní i dolní zuby
- Kolotoč – olizovat zuby v zavřených ústech krouživým pohybem

Jak se vydal jazyček na výlet (PŘÍLOHA Č. 1)

DECHOVÁ CVIČENÍ - Hrajeme si s dýcháním

Foukáme

- Na zamrzlé ruce
- Do horké polévky
- Do lehkých předmětů a hraček – na stole, na zemi
- Vánek, vítr, vichřice – foukáme do zavěšeného krepového papíru
- Bublifuk – ležíme na zemi a foukáme do bublin, které nesmí spadnout na zem
- Nápodoba zvířátek – na jeden výdech vyslovit co nejvíce zvířecích slabik (Bú, Bú, Bú...)
- Dýcháme s plyšovým kamarádem – dítě leží na zemi, na bříško si dá oblíbeného plyšového kamaráda, sleduje, jak se kamarád při dýchání zvedá a klesá

Recitace známé básničky na jeden výdech, postupně co nejdelší kus

- BYLA JEDNA BABKA, PRODÁVALA JABKA.
ZA DĚRAVÝ GROŠ, PRODALA JICH KOŠ.
- TIŠE, TIŠE JEŽEK SPÍ,
KDO HO VZBUDÍ, TOHO SNÍ.

Řady slov a vět na jeden nádech a výdech (pomocí obrázků)

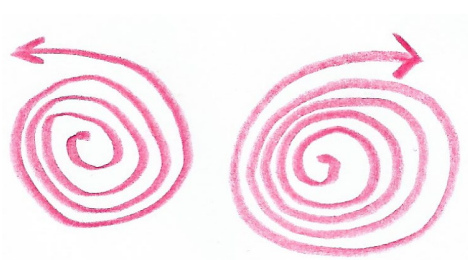
- Co nejvíce jich pojmenovat na jeden nádech a výdech

- Totéž, ale obrázky si zapamatovat a jmenovat z paměti

LOGOPEDICKÉ HRY

- **Děti spí, děti spí písmenko L, je probudí** – děti vymýšlejí slova, která začínají na vybranou hlásku
- **Hledání budíku v místnosti** – podle tikotu hledají děti schovaný budík
- **Kódovaná slova** – Každý správný předškolák umí prolomit šifrovaná slova! L, E, S. Vyslovíme jedno písmeno za druhým bez dlouhých pauz. Jaké slovo jsme zakódovali?
M-Í-Č, H-A-D, P-E-S, H-R-A, N-O-S
M-R-A-K, V-L-A-K, N-O-H-A, K-U-F-R
- Zahraj si na Tichou poštu
- **Vytleskej, urči počet slabik, 1. hlásku ve slově** – auto, čáp, zajíc, slimák, švihadlo, labuť
- **Zaměňování slov**
Na střeše sedí ČOČKA.
Holčička má dlouhé KLASY.
Pes okusuje MOST.
Střílíme MUŠKOU.
- **Čáry, máry** – na stůl dáme maximálně 8 předmětů. Pokud dítě dělá chyby, snížíme počet předmětů. Předměty zakryjeme a vždy jedno schováme. Dítě hádá, který předmět zmizel.
- **Hledej rozdíly** – celými větami popisuj rozdíly, které jsi našel v obrázcích (PŘÍLOHAČ. 2)
- **Grafomotorika** – Malujeme pro bábinu, jednu malou kudrlinku.

LOGOPEDICKÉ HÁDANKY

1.

Korunku mám ze zlata,
na té zlaté korunce
všechno září, všechno svítí,
já jsem nejmilejší kvítí,
vašich ručiček, děvečky,
když pletete věnečky. (PAMPELIŠKA)

2.

Je domeček bez okýnek,
a v něm tisíce panenek,
na zobáčku med,
na ocásku jed. (ÚL, VČELY)

3.

Já jsem, prosím,
nejsilnější na světě!
Vždyť si nosím
celý domek na hřbetě. (HLEMÝŽD)

4.

Sedí pták na buku,
Volá stále ku, ku, ku. (KUKAČKA)

5.

Doplň hádanku podle obrázku Č, Š, Ž (PŘÍLOHA Č. 3)

ŘÍKANKY A HRY K JEDNOTLIVÝM HLÁSKÁM

L

ŘÍKANKY

1.

Mýdlo dělá mydlinky,
malé, velké bublinky.
A bublinky chvíli letí,
milují je malé děti.

2.

Amolety teta dělá,
málo mléka na ně měla.
Jídlo bude v neděli,
malé, velké podělí.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

Dítě opakuje slova po dospělém, jednou nahlas a jednou potichu

- Lampa, lávka, lampion, lano, led, letec, lev, letadlo, motýl, tunel, pytel, maliny, pole, palma, flétna, lupen, lilie
- Milan dal gól. Kluka bolí hlava. Na obloze se blýská. Alan upadl z kola. Linda má nový klobouk.

BREPTADLA

- Hloupí, loupí, hloupí, loupí
- Lunky, plunky, lunky, plunky

RÝMOVÁNÍ

- Dědeček – paleček
- Klobouček – pavouček
- Hůlka – půlka
- Balík – Alík

K, G

ŘÍKANKY

1.

Kobyla má kopyta,
po kamenech klopýtá.
Klape, klape kopyty,
je to klapot veliký.

2.

Gusta má míč gumový,
kdo má také takový?
dává góly, ten to umí,
Gusta je kluk jako z gumy.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- K – kámen, kamna, kajak, kajman, komín, kohout, kotva, konev, kůlna, kuna, kytara, kiwi, kytky, kolébka, pálka, kolečka
- G – galoše, gazela, gauč, golem, gól, golf, guma, gumáky, gepard, bageta, legíny, tágo, iglú

PŘÍPRAVNÉ CVIKY

- Kloktat, pít slámkou, foukat do vody brčkem, šeptat,

- Stahovat jazyk dozadu – autíčko couvá – hrot jazyka se nesmí zvedat k horní dásni

Ť, Ď, Ň

ŘÍKANKY

1.

U Matěje na pouti,
labutě a kohouti.
V autě jedou děti,
a balonky letí.

2.

Táta koupil budíka,
aby budil Toníka.
Budík tiká, pěkně chodí,
Toníka teď denně budí.

3.

Posvícení, posvícení,
Punt' a chňapl po pečení.
Utíká s ní, to to voní,
už ho nikdo nedohoní.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Ť – tělo, těžítko, těsto, štětka, síť, labutě, kotě, latě, v botě, tisíc, puntíky
- Ď – dělo, děti, děda, anděl, lodě, kádě, kladivo, hodiny, budík, divadlo
- Ň – kominík, pivoňka, dlaně, sluně, kaňka, maňásek, pomněnky, jabloně

- Toník má pěkné tílko. Děti sedí u ohně. Dívka sedí na koni. Otík má knihu o koních. Tatínek udělal loďku.

BREPTADLA

- Hani, mani, hani, mani
- Tik, tik, tik
- Ťap, ťap, ťap
- Mňau, mňau, mňau
- Ďob, d'ob, d'ob

HÁDANKY Ť

- Je to milé, je to malé a mňouká to. Co je to? KOŤĚ
- Je to bílé, plave to a lítá to. Co je to? LABUŤ
- Roste to, kvete to a voní to. Co je to? KVĚTINA

PŘÍPRAVNÉ CVIKY

- Hrot jazyka se lehce dotýká spodních zubů (nesmí se zvednout k horním dásním)
- Napodobujeme kočku – mňau – mňau – pokud nezazní, vkládáme J – mnjau, tjik, tjapy ..

ŘÍKANKY

1.

Naše bíla kočka čilá
na stoličku vyskočila.

Pak si očka vyčistila,
aby byla celá bílá.

Černá čichá pod pokličku,
očichává, co je v mlíčku.

Uskočila poklička,
kočka spadla do mlíčka.

2.

Často čichá do pekáče,
často chodí na koláče, myška maličká.
Číhá na ni naše kočka,
až se jednou myšky dočká, bude honička.

HRAJEME SI NA ZVĚNU

- Meč, bič, klíč, tyč, čáp, čaj, čajník, čáry, čolek, čokoláda, čoud, čuník, čejka, čelenka, činka, kočka, palička, kuličky, vánočka
- Čáp je ve vodě. Pepa bouchá činely. Máma čte dětem pohádku. Pepa udělal ohníček. Vojtu tlačí bota. Dědeček odpočívá na gauči.

BREPTADLA

- Čápy klapy, čápy, klapy
- Čanta, čunta, čanta, čunta

ZAHRAJ SI NA HEZKÁ SLOVÍČKA

- Ze slov VODA, PANÁK, DŮM, VLAK – utvoř zdrobněliny

ROZPOČÍTADLO

- Čáry, máry, bič, ztratil se nám míč. Zlatá rybko, víš-li o něm, pověz nám to honem, honem, než půjdeme pryč!

ŘÍKANKY

1.

Vašku nač máš tašku?

Kam jdeš, Vašku?

Co to neseš?

Úkoly.

Hrušky nemáš Vašku?

Mám jich plnou tašku.

2.

Po pěšině k lesíčku,

Nese lišák mošničku.

Čeká liška s liščaty,

Co dostanou od táty.

Volá lišák na lišku,

aby vyšly z pelíšku,

Že jim našel v houštině,

žlutou kobližku.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Myš, koš, věž, nůž, šála, šavle, šaty, šasek, šupiny, šunka, šípky, šipka, šiška, liška, mašle, mušle, kaštany
- Toník má mašinku. Táta koupil koště. Tomáš jí guláš. Maminka chválí dítě, vidíš, jak pěkně jíš. Maminka má k šatům nové boty.

BREPTADLA

- Hoši, buší, hoši, buší
- Mašle, kašle, mašle, kašle

NAPODOBUJ ZVUKY

- Vláček dělá – šššš
- Les šumí – šššš
- Uspáváme miminko – pšš, pšš, pšš
- Plašíme ptáky – kšš, kšš, kšš

ROZPOČÍTADLO

- Liška šiška pampeliška, zabloudila v lese myška. Ten, ten, ten vyvede ji ven.

Ž

ŘÍKANKY

1.

Žene ježek užovku,
po pěšině k potoku.
Běží za ní, co jen může,
než mu žbluňkne do kaluže.
Vzal si boty kožené,
že užovku dožene.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Žába, žaludy, žampion, žako, žena, zemle, ženich, želva, žirafa, židle, žihadlo, žízala, věže, nože, lyže, paže, ježek, žolík, užovka, župan
- Žába kuňká. Ženich jede v novém autě. Dítě žvatlá a žvatlá. Táta maže lyže. Ježek má bodliny. Dítě t'ape v kaluži.

BREPTADLA

- Dluží, muži, dluží, muži
- Žába, žádá, žába, žádá

NEPOLÁMEŠ SI JAZÝČEK?

- Ža žo žu aža ožo užu
- Žal, žák, žába, žuch, Žofie...

C

ŘÍKANKY

1.

To jsou kluci, jako buci,
kluci z Úpice, pochodují po silnici,
honí slepice.

To jsou kluci, jako buci,
ze Svatoňovic, pochodují po silnici,
nebojí se nic.

2.

Co to cinká za vesnicí?
Kluci jedou po silnici.
Hop koníčku, cinky, cinky,
ať jsme doma u maminky.
Venku bude vánice,
kluci už jsou v postýlce.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Klec, pec, kopec, palec, věnec, límec, palác, válec, cibule, cívka, citron, cihly, cíl, cínie, cimbál, cikáda, cedník, cepy, cedule, cepín
- Ovce jdou do kopce. Venca cumlá ovocné bonbony. Děcka capou po ulici. Cecilka jí lívance. Teta bydlí v Cínovci pod kopcem

BREPTADLA

- Věci v peci, věci v peci
- Cuci, mucí, cuci, mucí

PROCVIČ SI SLABIKY

- Ic, ec, ac, uc, oc poté, ci, ce, ca, cu, co

S

ŘÍKANKY

1.

Tady je ves,
u ní je les,
u lesa pes,
pes si kost nes.

2.

Sova sedí na větvi,
sama v lese houká.
Sojka se jí lekla,
do kmene se souká.

3.

Bílé husy ty se pasou,
na palouku u lesa.

Jedna husa nepase se,
vydala se do lesa.

HARAJEME SI NA OZVĚNU

- Pes, ves, nos, kos, sud, svatba, most, kost, sasanka, socha, sáně, salát, salto, sýkora, silák, lotos, vous, dopis, oves, salám, sele, sedlo
- Samuel je smutný. V míse je salát. V lese se pase Jelen. Standa má pastelky.

BREPTADLA

- Husy, bosy, husy, bosy
- Esta, města, esta, města

JAK TO PATŘÍ SPRÁVNĚ? STAČÍ ZMĚNIT JEDNO PÍSMENKO

V lese zpívá Nos.

Na stromě je Puk.

Uděláme si karnevalovou maTku.

V kempu jsme postavili stlín.

Dneska k nám přijde Kost.

Na myši nachystáme Mast.

Z

ŘÍKANKY

1.

Zina má na zimu,
novou zimní bundu.
Zatím, ale léto má,
zeleninu zalévá.

2.

Kouzelník ukázal mazaně,
jak zmizí hodinky Zuzaně.
Hůlkou jí za zády zakouzlil,
zezadu, hodinky vykouzlil.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Zámek, zobák, zuby, zvonek, známky, jazyk, lízátko, ozdoba, vozík, hvízdá
- Zuzana má zelený kabát. Koza má kůzlata. Honza bydlí ve Znojmě. Ve váze jsou zvonky. Lidé hází muzikantovi peníze.

BREPTADLA

- Lezu z bezu, lezu z bezu
- Zanta, zunta, zanta, zunta

R

ŘÍKANKY

1.

Drnčí autíčko,
drncá maličko.
S plnou nádrží,
dlouho vydrží.

2.

Trpaslíček trnky trhá,
trhání mu dlouho trvá.
Trhá trnky v trní v lese,
do trhu pak trnky nese.

3.

Povídala pračka,
prát je pro mě hračka.
Elektrický motor mám,
motor vrčí, pere sám.

HRAJEME SI NA OZVĚNU

- Tráva, troubí, pere, triko, trámy, trn, trnka, trní, trhá, dráty, draci, dráha, drápy, straka, strašák, stromy, strouhá, brána, brouček, brečí, brusle
- Strýc hraje karty. Petr má kudrnaté vlasy. Král sedí na trůnu. Bára drží kopretinu. Čarodějnice se mračí.

BREPTADLA

- Hrky, frky, hrky, frky
- Prvá, trvá, prvá, trvá

ZAŽPÍVEJ SI JAKO PTÁČEK

- Vrkú, vrkú, hudry, hudry, cukrú, cukrú, krá, krá, ky kyryký, čím ča rá ra

PROCVIČ HLÁSKU R

- Ke slovům DLOUHÝ, HEZKÝ, HLOUPÝ, HLADKÝ, ÚZKÝ, MLADÝ, POMALÝ, LÍNÝ – najdi slova, která mají opačný význam. Dlouhý – krátký..

Ř

ŘÍKANKY

1.

Z komína se kouří,

večeře se vaří.

Kuchařka si při tom říká,

„Pro Mařenku, pro Jiříka,

i pro toho Řehoře,

co tam křičí na dvoře”.

HRAJEME SI NA ZVĚNU

- Dříme, střecha, přehrada, mříže, hříbě, kouří, řeka, řezník, keř, malíř, hřib, břicho, bříza, dřevo

- Střelec míří a terč. Řidič řídí auto. Mařenka má nový vějíř. Kuchař vaří večeře. Stařeček dříme v křesle.

BREPTADLA

- Břídil, řídil, břídil, řídil
- Dobře, lotře, dobře, lotře

ROZPOČÍTADLO

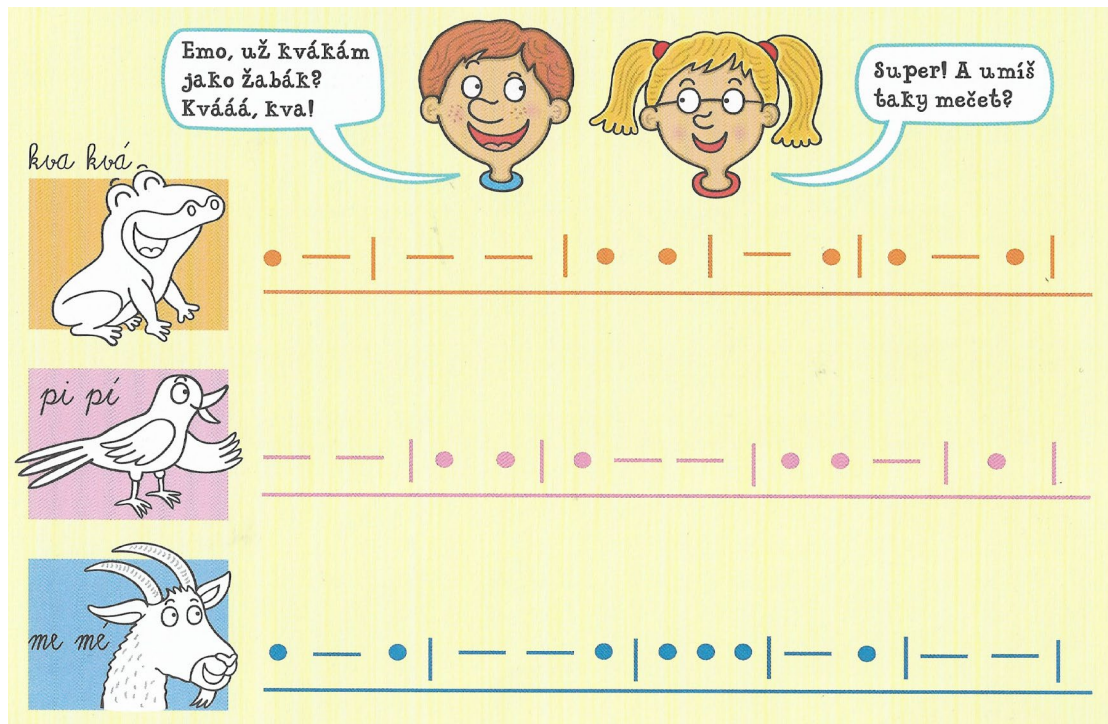
- Jeden, dva, tři, my jsme bratři. Jeden chytil myšku v poli, druhý zavřel do stodoly. A ten třetí domů letí, chytil myšku so oříšku, šupy, šupy ven.

KDO CO ŘÍKÁ?

- Příloha č. 4

NAUČ SE ZVÍŘECÍ ŘEČ

- Procvičuj krátké a dlouhé zvuky

SLOVA, SLŮVKA, SLOVÍČKA

- Rytmizujeme slova, počítáme slabiky

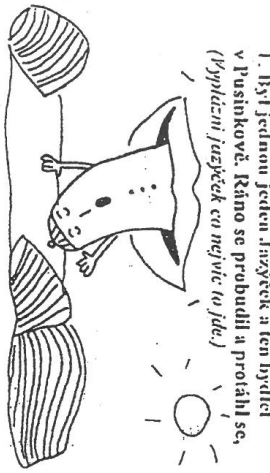
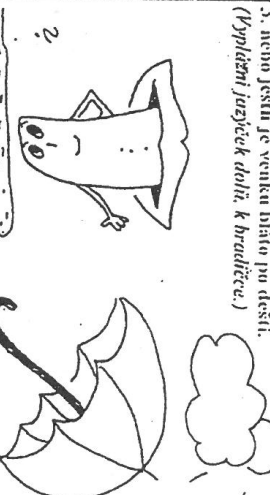
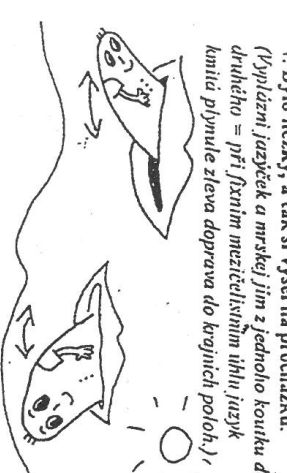
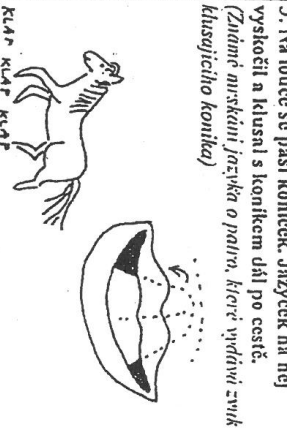
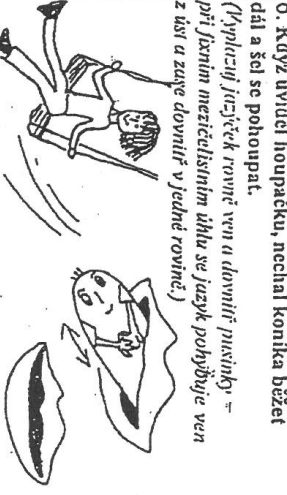
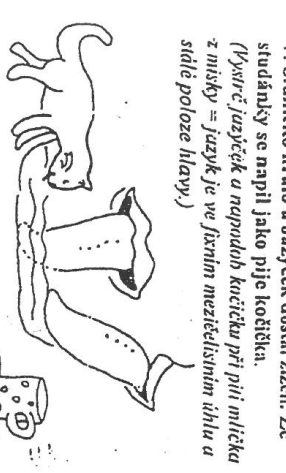
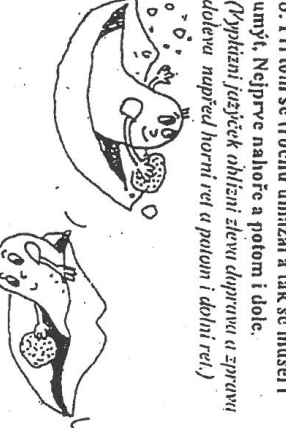
AU-TO

POS-TEL

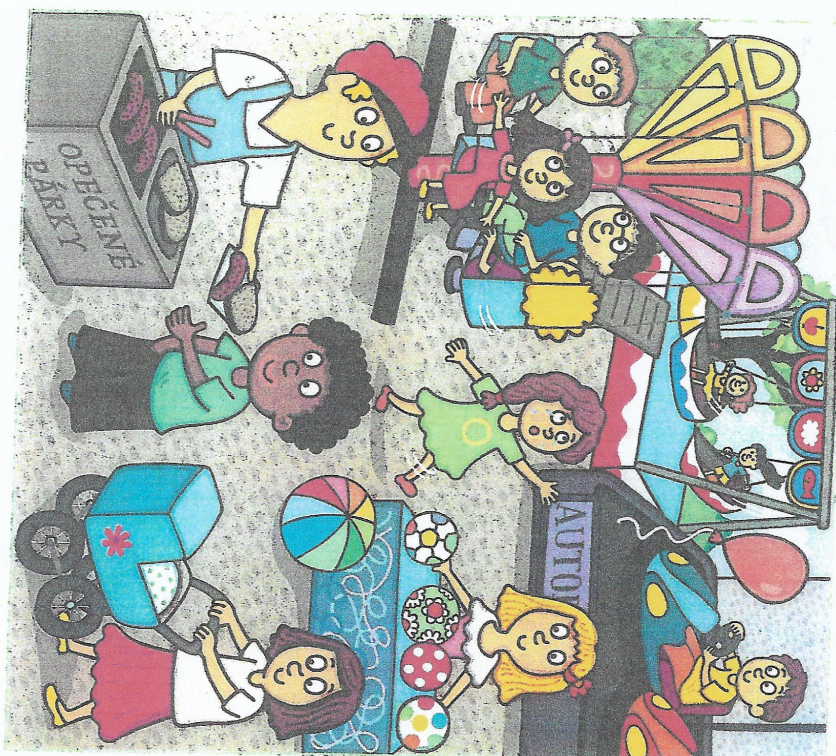
HOU-SEN-KA

CHO-BOT-NI-CE

Logopedická chvíleka „Jak se vydal jazýček na výlet“ – Mgr. Renata Volfiová

1. Byl jednou jeden jazýček a ten bydlel v Pusinkově. Ráno se probudil a protáhl se. (Vyplázní jazýček co nejvíce to jde.) 	2. Podíval se nahoru, jestli svítí sluníčko (Vyplázní jazýček nahoru k nosníku – pohyb jazyka z úst ven a nahoru ke spínec nosu.) 	3. nebo jestli je venku bláto po dešti. (Vyplázní jazýček dolů k bradě.)
4. Bylo horko, a tak si vyšel na procházku. (Vyplázní jazýček a mrskne jím z jednoho koniku do druhého = při fixním mezicelistním úhlu jazyk koniu plynuje zleva doprava do krajních poloh.) 	5. Na louce se pásli koníček. Jazýček na něj vyskočil a klusal s koníkem dál po cestě. (Zníme mrskaání jazyka o palci, které vydává zvuk klusajícího konika) KLAP KLAP KLAP 	6. Když uviděl houpačku, nechal konika běžet dál a šel se pohoupat. (Vyplázní jazýček rovně ven a dovnitř pusinky = při fixním mezicelistním úhlu se jazyk pohybuje ven z úst a zpět dovnitř v jedné rovině.)
7. Sluníčko hrálo a jazýček dostal žízeň. Ze studánky se napil jako pije kočička. (Vysírá jazýček a napodobí kočičku při pití mléčka z misky = jazyk je ve fixním mezicelistním úhlu a sídlí poloze hlavy.) 	8. Při tom se trochu umazal a tak se musel i umýt. Nejprve nahore a potom i dole. (Vyplázní jazýček ohlíží zleva doprava a zprava dolů napřed horní ret a pakom i dolní ret.) 	9. A než se umyl, byl večer, vyšly hvězdy a přišla noc. Byl čas jít spát. Jazýček se ještě protáhl a vrátil se do své postýlky v Pusinkově. Dobrou noc! (Co nejvíce vyplázní jazýček.)

č – pouť

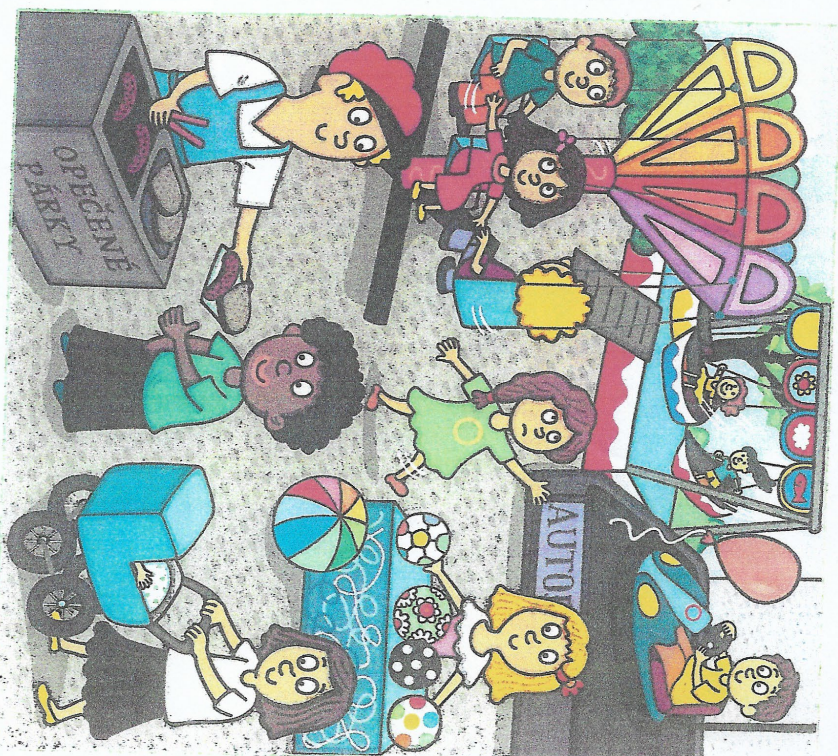

Pozorně si prohlédni oba obrázky. Jsou si hodně podobné, ale přece jen le na nich něco nakresleno jinak. Najdi 10 rozdílů a pověď o nich! Můžeš použít třeba tato slova:

kolotoč, houpačky, autička, holčička, chlapče, točící se, černá, červená, trčící, kočárek, tečky, míče, táhy, kolečka, mrači se, pláče, prodáváč, opečené, Afričan, ručička, kytička, puntíčky, rybíčka, jablíčko, mráček, obláček, čapka, kolečko

32

č – pouť

Včera byly u kačky kolotoče, houpačky. Byla to pouť malíčká, ale měli autička!

33

Vyšívám puntíčky
na žluté _ _ _ _ _ .

Čenda volá na mamku,
že je ještě v _ _ _ _ _ .

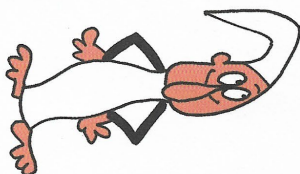
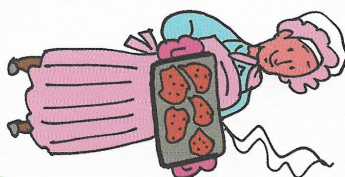
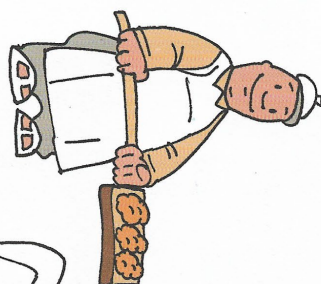
Dvě želvičky během dneška
navštívily v houšti _ _ _ _ _ .

Než mi, že šneček kouše,
neublízí ani _ _ _ _ _ .

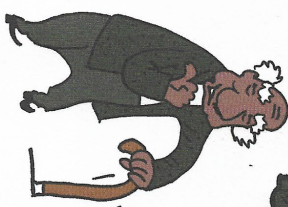
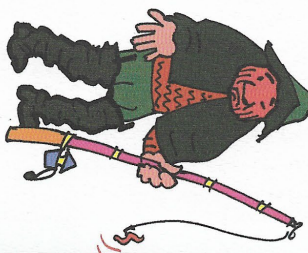
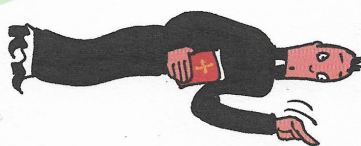
36

37

KDO CO ŘÍKÁ?
Mám tupé nužky.
Náš kostel je nejkrásnější.
Usmažila jsem vepřové říízky.
Osedlám si koně.
Moje housky jsou nejchutnější.
Moje stařenka chodí také o holi.
Pane, jakou barvu jste si vybral?
Dnes vůbec neberou.
Musím znát všechny dopravní značky.
Můj kamarád se jmenuje Vochomůrka.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURA

HOUSAROVÁ, Blanka. Logopedická cvičení 2 díl. Computer Media s.r.o. 2011. ISBN 978-80-7402-104-6

NOVOTNÁ, Ivana. Hravá logopedie. Edika Brno 2013. Ilustroval Aleš Čuma. ISBN 978-80-266-0182-1

PÁVKOVÁ, Bohdana. Slova a obrázky pro rozvoj slovní zásoby. Ilustroval Richard Šmarda. Edika Brno 2014, ISBN 978-80-266-0388-7

TUČKOVÁ, Jitka. Říkaný pro upevnění hlásek C, S, Z. Ilustrace Patricie Koubská. Portál s.r.o., Praha 2013. ISBN 978-80-262-0508-1

TUČKOVÁ, Jitka. Říkej si a hraj. Metodická příručka a cvičení pro prevenci poruch výslovnosti. Ilustroval Patricie Koubská. Portál s.r.o., Praha 2017, ISBN 978-80-262-1176-1

KLAPÁKOVÁ, Petra. Ilustroval Hegerová Vendula. Edika Brno 2018, ISBN 978-80-266-1303-9

KÁBELE, František. Brousek pro tvůj jazýček. Ilustroval Vimr Luděk. Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze roku 1988, 13-716-88

VANDASOVÁ, Jaroslava. MIŠUTKOVÁ, Renata, Pro hbité jazýčky, pro bystré hlavičky, logopedická pomůcka. Studio press s.r.o., Čáslav. ISBN 80-902316-1-6